

Harriet Martineau

(*1802 Norwich (Anglija) - †1876 Ambleside (Anglija))

Ji – ne tik moteris, rašiusi apie moterų emancipaciją; ji buvo moteris, kuri įgyvendino tai, ką rašė. Vietoj to, kad sutiktų tekėti už vyro, kurį 1829 m. išrinko jos tėvas, Harriet Martineau nusprendė tapti nepriklausoma publiciste, noveliste ir žurnaliste. Tomis dienomis tai buvo drąsus pasirinkimas, kadangi santuoka jai galėjo užtikrinti ekonominę saugumą, kurio veliau jai visad trūko. Visi jos kūriniai buvo skirti liberalioms reformoms. Jos žinomiausia knyga „Amerikos visuomenė“ (1837), išleista po dvejus metus trukusios kelionės po JAV, kritikuoja Amerikos politinę sistemą. Jos manymu, šios šalies jauna demokratija dar nėra pasiekusi savo idealų, ypač dėl nepanaikintos vergystės.

Harriet Martineau ypatingi intelekto gebėjimai atsiskleidė jos keliuose švietėjiško pobūdžio romanuose, pavadintais „Politinės ekonomikos pavyzdžiai“ (1832-1834). Keleta radikalių reformatorių parėmė jų leidybą. Šių leidinių dėka Harriet Martineau tapo viena pirmųjų moterų ekonomisčių. Įkvėpta anglų politinio ekonomisto David Ricardo ir Jane Marcet (taip pat viena iš pionierių moterų-ekonomisčių) knygų, ji tvirtai palaikė liberalias reformas: laisvą prekybą ir *laissez faire* (vert. „Leiskite veikti“, reiškiantis minimalų valdžios kišimąsi).

H. Martineau matė save kaip pedagogę, sekančią Švietimo epochos tradicijomis (tai atsispindėjo jau jos pirmajame

straipsnyje „Apie moterų išsilavinimą (1823 m.). Anot jos, visuomenės progresas priklauso nuo kiekvieno asmens tobulėjimo: „Bet kurios klasės progresas ar išsilaisvinimas (*emancipation*) paprastai, jei ne visada, įvyksta per tai klasei priklausančių žmonių pastangas“.

Literatūra:

Dauguma Harriet Martineau knygų randamos tik antikvaro parduotuvėse, pavyzdžiui *Society in America* („Visuomenė Amerikoje“), *Autobiography* („Autobiografija“), *Illustrations of Political Economy* („Politinės ekonomikos pavyzdžiai“).

Claudia Orazem: *Political Economy and Fiction in the Early Works of Harriet Martineau*, Frankfurt/New York 1999

Šaltinis:

Friedrich Naumann Institutas
http://www.fnst-freiheit.org/webcom/show_article.php/_c-1144/_lkm-1091/i.html

Paruošė Dr. Detmar Doering